

عکس‌ها: ابوالفضل سنا/ایران

گزارشی از یک جشن تولد خاص برای «مایسا» بچه فیل دو ساله در باغ وحش ارم

متولد ایران

برخی‌ها می‌گویند آخرین نشانه‌ها از تولد یک بچه فیل در ایران حدوداً ۵۰۰ سال پیش بوده!

حمیده امینی فرد/ «مهاری» و «مهاسن» که کنار می‌روند، چهره‌اش از پشت یک تپه خاکی تقریباً یک متری نمایان می‌شود... همان وقت یک نفر با صدای بلند فریاد می‌زند... «مایسا» «مایسا»... قیافه بازیگوش «مایسا» که حالا کمی از پشت تپه بیرون آمده جمعیت را به وجد می‌آورد. هرچقدر مایسا بیشتر به جمعیت نزدیک می‌شود به همان نسبت صدای دست و هورای بازدیدکنندگان هم بالاتر می‌رود... مجری از پشت بلندگو مدام تکرار می‌کند: «بلندتر تشویق کنید، بلندتر... تماشاچی‌ها حالا می‌دانند که «مایسا» شدت احساساتی است... برای همین آهنگ «تولد مبارک» که از بلندگوها پخش می‌شود، جمعیت هم انگار قلق مایسا را فهمیده باشد، با صدای بلند و یک‌صدای شروع می‌کند به خواندن آهنگ «تولد ددد، تولد ددد، تولد ددد، مبارک»....

«مایسا» که حالا بدجور احساساتش فوران کرده، پدر و مادرش را جا می‌گذارد و با همان شیطنت‌های معروفش که اصلاً به قیافه مظلومش نمی‌خورد، با سرعت می‌دود به سمت جمعیت! نگاهش که به بادکنک‌های بالای سرش می‌افتد، انگار تازه حس ششمش خردار شده باشد، با صدای بلندی که جز «مهاری» و «مهاسن» برای دیگران مفهوم نیست، احساساتش را به سمت جمعیت نشانه می‌رود... کمی بعد هم با اشاره مربی‌اش، آهسته می‌رود پشت تپه‌ای می‌ایستد که از قبل برایش کیک تولد تدارک دیده‌اند... کیک تولد «مایسا» البته با همه کیک‌های تولد دو ساله‌ها فرق می‌کند، نه خبری از شکر و آرد و شیرینی است و نه مزه خامه‌های قنادی معروف روی کیک‌ها را می‌دهد. کیک تولد او با آنا‌س‌های بزرگ شروع می‌شود و انتهایش هم به موز اینکه زیاد است، اما باز هم کفاف یک جثه ۷۰۰ کیلویی را نمی‌دهد! «مهاری» و «مهاسن» البته از فرصت احساساتی شدن «مایسا» استفاده می‌کنند و قبل از آمدن او، چند طبقه از کیک میوه‌ای‌اش را نوش جان می‌کنند... گزارش این جشن تولد خارق‌العاده را از باغ وحش ارم می‌خوانید. ساعت ۱۶ عصر جمعه ۲۲ اردیبهشت ماه نرسیده، مسئولان باغ وحش خیر از جشن تولدی می‌دهند که به یکباره همه بازدیدکنندگان را غافلگیر می‌کند... از پشت بلندگوهای ارم فقط یک صدا شنیده می‌شود: «توجه بفرمایید... توجه بفرمایید، شما امروز به یک جشن تولد دعوتید، مایسا ما امروز دو ساله می‌شود...» خیلی‌ها برای اولین بار اسم «مایسا» را می‌شنوند، برخی‌ها هم با تعجب به یکدیگر نگاه می‌کنند و هنوز باورش‌شان نشده که برای «بچه

فیل»، جشن تولد گرفته‌اند... «مایسا» البته فقط یک بچه فیل معمولی نیست، او تنها فیل نژاد آسیایی (عاج کوتاه) است که برای نخستین بار در ایران متولد شده و شناسنامه ایرانی گرفته است. برخی‌ها می‌گویند آخرین نشانه‌ها از تولد یک بچه فیل در ایران حدوداً ۵۰۰ سال پیش بوده! یعنی تا الان ۵ قرن گذشته تا بالاخره یک شناسنامه ایرانی به نام یک بچه فیل با نژاد آسیایی صادر شده است. ماجرای تولد «مایسا» هم البته شنیدنی است. حدود ۱۰ سال پیش، وقتی «مهاری» و «مهاسن» ۸ ساله بودند، از یتیم‌خانه فیل‌ها در سریلانکا به ایران اهدا شدند و دو سال قبل هم صاحب دختری به نام «مایسا» شدند... اسم «مایسا» یعنی «مادر» از بین ۵۰۰ اسم پیشنهادی انتخاب شده که شهروندان آن زمان برای باغ وحش ارم ارسال کرده بودند. «مایسا» حالا تبدیل به یک بچه فیل سالم و سرحال شده. خیلی‌ها امیدوارند که خودش هم بتواند یک روز در ایران مادر شود! اینکه خواهر و برادری هم دارد یا نه؟ جوابش از زبان محمدرحمن حسینی، رئیس باغ وحش ارم هم شنیدنی است. ظاهراً باید ۵ سال بگذرد تا والدین «مایسا» دوباره بچه‌دار شوند. بارداری فیلم‌ها هم البته زمان‌بر است. تقریباً ۲۲ ماه طول می‌کشد تا یک بچه فیل، شبیه «مایسا» متولد شود. نوزاد فیل ریز جثه‌ای که زمان تولد ۷۰ کیلویی بوده و حالا به یک کودک دو ساله ۷۰۰ کیلویی تبدیل شده است... از خواندن این عدد و رقم‌ها تعجب نکنید، کافی است بدانید یک فیل آسیایی از یک طرف می‌تواند با خرطومش، تنه یک درخت بزرگ را جابه‌جا کند و از آن طرف هم قدرت بلند کردن یک علف نازک را از روی زمین دارد! و جالب اینکه فیل‌ها در کنار میمون‌ها و دلفین‌ها تنها گونه‌هایی هستند که می‌توانند صورت خود را در آینه تشخیص دهند. حسینی می‌گوید که دندان‌های شیری مایسا بتازگی بیرون زده و می‌تواند غیر از شیر میوه و سبزیجات هم بخورد! به گفته او، مایسا هم‌اکنون کاملاً سالم است و وضعیت رشدش هم پایدار و مناسب تشخیص داده شده است. سن بلوغ فیل‌ها بین ۱۰ تا ۱۵ سالگی است و طول عمرشان در طبیعت هم معمولاً ۷۰ ساله

تخمین زده می‌شود... وضعیت سلامت «مایسا» البته مدیون رسیدگی دائمی و نگهداری و محافظت از او در شرایط مناسب است؛ این را می‌شود زمانی فهمید که مسئولان باغ وحش اجازه نمی‌دهند هیچ غذایی غیر از خوراکی‌هایی که خودشان آماده کرده‌اند به قفس حیوانات وارد شود... جالب اینکه خوراک گونه‌ها از بهترین مواد اولیه تهیه شده و دادن میوه‌های گندیده و پلاسیده هم ممنوع است. برای همین خیلی از بازدیدکنندگان از این حساسیت‌ها شوکه می‌شوند. برخی‌ها که با خودشان میوه‌ها و خوراکی‌های کهنه آورده‌اند حالا فهمیده‌اند که جای این خوراکی‌ها لاقل در باغ وحش ارم نیست! مسئولان باغ وحش هم تأکید می‌کنند که تغذیه حیوانات از بهترین نوع میوه‌جات و سبزیجات و گوشت قرمز و سفید درجه یک است و همین ویژگی باغ وحش ارم را در مقایسه با سایر باغ وحش‌ها برجسته کرده است. ویژگی متمایزی که حتی باعث شده آنها از خبرنگاران و سازمان‌های مدافع محیط زیست دعوت کنند تا سرزده از سردخانه‌های باغ وحش بازدید کنند! اما این همه حساسیت برای چیست؟ کارشناسان محیط زیست تأکید می‌کنند که فیل آسیایی (سریلانکا)، یک گونه در معرض خطر انقراض است. از این جهت تولد مایسا فقط یک اتفاق ساده حیات وحشی نیست، یک گام بزرگ برای حفظ گونه نادری است که حالا از آن لیست نه چندان بلند بالا، سه رأس آن در ایران زندگی می‌کند. بنابراین جشن تولد حیوانات که در ظاهر یک اقدام فانتری دیده می‌شود، در واقع یادآوری تلاشی است که برای تکثیر و حفاظت از ژن‌های با ارزش انجام شده است.

نقش گوزن زرد ایرانی روی قالبچه‌های بلوچی

به گزارش «ایران» باغ وحش ارم، با ۱۱۰ گونه و بیش از ۵۵۰ عدد جاندار، تنها باغ وحش عضو اتحادیه باغ وحش‌های اروپا (EAZA) محسوب می‌شود که گونه‌های منحصر به فردی مثل «فیل»، «کانگرو»، «میرکت» و «شیرایرانی» را در خود جای داده است. از آن طرف باید به لیست کوتاه گونه‌های در معرض خطر انقراضی هم اشاره کرد که در باغ وحش ارم نگهداری می‌شوند، گونه‌هایی مثل «گورخر ایرانی»، «گوزن زرد ایرانی» و «پلنگ ایرانی»! آنطور که سعید بحیرایی، مدیر روابط عمومی باغ وحش ارم می‌گوید باغ وحش ارم

هرسال شاهد زادآوری دو گونه گوزن زرد ایرانی و گورخر ایرانی بوده که در نوع خود یک اتفاق ویژه محسوب می‌شود.

نگهداری حیوانات در باغ وحش‌ها هم بی‌دلیل نیست. بحیرایی در این باره به نکات جالبی اشاره می‌کند که شاید برخی از ما از آن بی‌خبریم! او می‌گوید: «هیچ کدام از این گونه‌های جانوری که در باغ وحش نگهداری می‌شوند، قابلیت رهاسازی و زندگی در حیات وحش را ندارند. تعدادی از آنها از یتیم‌خانه‌های حیوانات در باغ وحش‌های دیگر کشورها به اینجا آمده‌اند. برخی در تله شکارچیان گرفتار و مصدوم شده‌اند که اساساً بعد از درمان توانی برای رهاسازی در محیط طبیعی نداشته‌اند و دسته دیگر هم متولد محیط باغ وحش هستند که با فضای بیرون غریبه‌اند و توانایی زندگی و شکار در طبیعت را ندارند.»

نقش کلیدی باغ وحش‌ها در حفظ گونه‌های در حال انقراض

او با تأکید بر اینکه باغ وحش‌ها در دنیا، نقش علمی و آموزشی دارند، ادامه می‌دهد: «باغ وحش‌ها در حفظ گونه‌های در حال انقراض نقش کلیدی دارند. ما هم از این قاعده مستثنی نیستیم. سالانه تعداد زیادی از دانش‌آموزان و دانشجویان رشته‌های مرتبط با حیات وحش از ارم بازدید می‌کنند که مؤید همین نکته است.» مجموعه باغ وحش ارم در کنار یک شهرسازی رویار «ارسم سبز ۳» با بیش از ۸۵ بازی مهیج و استاندارد و یک شهرسازی سرپوشیده به اسم «قلعه شادی» قرار گرفته است. دریاچه وسیع ماهیگیری و قایقرانی به همراه سالن‌های آمفی تئاتر، پذیرایی کشتی و فضای سبز این مجموعه را به یک فضای نشاط آور تبدیل کرده که جایشان این روزها در شهرهای خاکستری ما خالی است. زیست این مجموعه را اگر بخواهیم با نگاهی دیگر تحلیل کنیم، فراتر از یک فضای باغ وحشی ساده است. اما مجموعه ارم اگرچه خانوادگی است، اما فضای زنده و پرنرژی آن باعث شده تا جوانان هم در لیست بازدیدکنندگان آن خودنمایی کنند. برای همین تجربه بازدید از ارم فقط یک تجربه تفریحی صرف نیست. یک فرصت نوسازی زیست انسانی هم است که فرصت تنفس در فضای خفه شهرها را برای شهروندان فراهم می‌کند. حال خوبی که بعد از بازدید از این مجموعه بدست می‌آید در واقع از فضای سرزنده و شادابی نشأت گرفته که جامعه ایرانی این روزها به آن نیاز دارد.

